

✠ ПОРАНА БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

11. číslo · ISSN 0032-4132

Budyšin, nowember 1981

Lětnik 33

Dr. Filip Potter strowi Serbow

Njedzelu, 30. awgusta, slyšach rano Božu službu w rozhłosu a po njej cyrkwinske powěšće. Wyša cyrkwinska radžičelka Leweck rozprawješe krótko wo zetkanju Centralneho wuběrka Ekumeniskeje rady a přispomni, zo su po wuradžowanjach w Drježdžanach nětko hišće někotre sobustawy w kraju, mjez nimi generalny sekretar dr. Filip Potter w Ochranowje (Herrnhut).

Po tym hnydom tam zaklinkach a zhonich, zo na kemšach wosadu postrowi. Hnydom dojdžech sej ze svojim Trabantom do Ochranowa. Boži dom běše kopaty poľny. Zdobom so zahaji swětowa synoda bratrowskeje wosady. Přitomni běchu zastupjerjo ze wšeho swěta.

Swoj wosebity wuznam dostachu swjatočne kemše z tym, zo so dr. Filip Potter na nich wobdželi a swěto-

daloko wosadu postrowi. Wón zwurazni, zo je so džensa dolholětno přeće dopjelniło, mjenujcy jónu Ochranow zeznać. Wón woznamjeni Zinzendorfa pioněra ekumeniskeho hibanja. (W tym nastupanju je naše foto jara charakteristiske!)

Potter mjenowaše štyri fakty jako najwážniše dyvky za skutkowanje a eksistencu Swětoweje rady cyrkwjow:

1. jednotu zhromadženstwa w Chrystusu, kotraž so runje přez Ochranowske hesła posylnjuje
2. připowědanje ewangelija po wšem swěće
3. „senzibilizaciju“ (t. r. čłowjekow čućiwyh sćinić) za nadawki žiwjenja a wobswěta a
4. diakoniju, potajkim službu lubosće.

Po kemšach mějach krótko skladnosć, z nim wosobinsce porěčec. W mało mjenšinach móžach jemu něšto prajić wo Łužiskich Serbach a wo jich historiskich stykach k bratrowskej wosadze a k Zinzendorfej. Slowo „Sorben“ njeznaješe, ale „Wenden“, runje tak kaž w jendzelskim a w jendzelsce rěčacym swěće mjenuja Ochranowskich „the Morawians“ a Serbow „the Wends“.

Na kóncu krótkeho rozrěčowanja da mi Filip Potter ruku a prošeše mje, Łužiskich Serbow wot njeho wutrobnyje postrowić. To ja nětko tu dale dam, wam, lubi čitarjo!

Tuto zeńdženje je mje jara zwjeseľiło a wobohaćiło! Wšak je dr. Filip Potter wuznamna wosobina za křesćanstwo džensa, ale při tym je jako čłowjek jara skromny, ponižny, přečelny, haj wutrobity.

W Drježdžanach woswjeći, kaž rozprawjachmy ze słowom a wobrazom w oktoberskim čisle, swoje šesćdzesacy. My Serbja jemu tež za wosobu a dalše skutkowanje w ekumenje Bože žohnowanje přejemy!

Gerat Lazar

Bibliske rozpominanje:

Bóh njeje Bóh mortwych, ale žiwych, dokelž w nim su wšitcy žiwi

Luk. 20,38

W měsacu nowembru spominamy wosebje na zemrětych. Poslednja nedžela cyrkwinskeho lěta je tutomu spominanju wěnowana.

Smjerc je za džensnišeho čłowjeka čezki problem. Wón spyta ju tak daloko kaž móžno wutłóčić ze swojeho žiwjenja – čím hórje jeho potom trje- (pokročowanje na 2. stronje)

Drahomíra Tenglerová † rodz. Soukupová

Ewangelscy Serbja žaruja z Českosłowjanskej husitskej cyrkwuju wo mlódu fararku, kotruž je Bóh Knjez nad žiwjenjom a smjerću po krótkej chorosći bórže po jejnych 50. narodninach 1. 8. 1981 z tuteje časnosće do wěčnosće wotwołał.

Drahomíra Tenglerová, fararka w Brandysu nad Łobjom, je měla wažne nadawki we wobłuku swojeje cyrkwyje dopjelnić. Na Husowej teologiskej fakulće w Praze bě lektorka za rušćinu a laónšćinu. Mjez duchownymi měješe nawjedowacu funkciju. Wjele je dopisowała do nabožnych časopisow. Z wobšěrnymi a dokładnymi nastawkami je rozprawjala wo našich Serbskich cyrkwinskih dnjach. W poslednich 20 lětach je husto na našich swjedenjach mjez nami była jako delegatka swojeje cyrkwyje.

Njeboćička je so z nami Serbami jako Słowjanka a jako křesćanka wutrobnje zwjazana čuła. To každy raz znova slyšachmy z jeje horliwych postrowow. My Serbja budžemy w džakownosći na nju spominać. W nutrnej pobožnosći je swoje žiwjenje tak zahe dokonjala. Njeh wotpočuje w měrje!

Gerhard Wirth

Wšelake z wuwća ewangelskeje cyrkwyje w do- a powójnskim času

Z referata předsydy na Kublanskim dnju 1981

Chcu tu wosebje tež na naše serbske ewangelske wosady spominać. K tutej temje wabiło je mje to, štož su znaći teologojo našeho kraja pisali k temje „30 lět cyrkej w NDR – cyrkej w socialistiskej towaršnosći“. Cyrkej njesmě na tutym fakće nimó hić.

Tu tute citaty: „Puć cyrkwyje w poslednich 30 lětach džěše přez njewupruwowanu krajinu (unerprobtes Gelände): Cyrkej – zwjetša ewangelskeho wuznaća – a marxizm-leninizm so zetkašej. Za tajke zetkanje nimamy w stawiznach žanu tradiciju a žane přikłady“ (Biskop D. Schönherr w „Zeichen der Zeit“ 10/1979, str. 369). „My dyrbymy sej rozpominać, zo džělačerska klasa njebě jenož w teoriji kritisce zmyslena přećiwó wěrje, ale zo so čuješe tež praktisce hluboko zrudana wot cyrkwyje. Zo bě so cyrkej čuła – přećiwó jeje poselstwu – jako stražnica wobstejaceho a zo z tym stejše faktisce na stronje klasoweho njeprěčela, je na každy pad čězka hypoteka za džensniše styki mjez statom a cyrkwu“ (Docent na cyrkwinskej wysokej šuli w Lipsku D. Dr. Voigt w samsnej nowinje str. 381).

„Cyrkwyje w NDR njeběchu scyła přitohowane na rewolucionarne towaršnostne přewobroćenje přez socializm“ (Farar Carl Ordnung w „Richte unsere Füße auf den Weg des Friedens“ – Helmut Gollwitzer zum 70. Geburtstag).

Farar Lazar rysowaše potom stawizny ewangelskich cyrkwju. Wone mějachy jako krajne cyrkwyje stajnje krajneho knjeza za načolnika. „Předewšěm nasta njezbožowny zwjazk mjez trónom a woitarjom. To bu cyrkwi k zahubje w zašłym lětstoku, jako zhubi wona na tuto wašnje džě-

lačerstwo, dokelž bě „stražnica wobstejaceho“, kaž doc. dr. Voigt formulowaše a štož je wón mjenował čězku hypoteku hišće džensa.“

Dale praji Lazar: „Nowy započatk njebě lochki. Komunisća njěsu cyrkej zničili. Nowy stat dyrbješe ju 1949 tajku přewzać, kajkaž wona běše. Dalše wuwće njebě přeco rune, dalše zwiski mjez cyrkwu a statom njeběchu přeco kaž linija, ale kaž žołma. Druhdy pobrachowaje **wzajomne** znutrkowne dorozumjenje. Kak móžeše jinak być po tym, štož přjedy prajachmy?

W léce 1969 so založi Zwjazk ewangelskich cyrkwju w NDR. Wot toho časa so počahi mjez cyrkwu a statom polěpšowachu. Nasta hesło: **My chcemy być cyrkej nic pódla socializma, nic přećiwó njemu, ale my chcemy być cyrkej w socializmje.**

Cyrkej a stat so zetkašej 1971, 1978 a pozdžišo zaso. Přez stat připóznawa so wosebje diakonija cyrkwyje – na přikład hladanje duchasłabych, „škodženych“ atd. – jako wažny přinošk za towaršnosť, jeje prócowanje wo měr, wo škit wobswěta a dalše.

Wězo wostanu hišće problemy. Te běchu stajnje mjez cyrkwu a statnymi instancami, kajkež tež tute běchu! To dyrbymy znjesć. Znjěsć dyrbymy tež, zo mjez nami su druhdy wšelake mjenjenja, kotrež dyrbymy respektować a akceptować.

Džakowni dyrbymy być Bohu, zo cyrkej mějachmy a mamy a změjemy. Jenož swěrní dyrbymy wostać we wěrje, we wuznaću, w lubosći!

Wěc twoja, Knježe Jězu, je wěc, w kotrež stejimy. A dokelž twaja wěc to je, njezańdže nanihdy!

(pokročowanje z 1. strony)
chi, hdyž njemóže šo jej hižo wuwinyć! To zwisuje z tym, zo smjerći woprawdže tak husto njetrjeba do mjezwoča hladać, kaž přjedy we wobłuku wulkoswjoby.

Ale najebać to dyrbymy wšitcy wumrěć. Jako wěriwi křesćenjo pytamy w bibliji wotmołwy na swoje bojazne prašenje: „Što stanje so ze mnu, hdyž wumru?“

Jězus praji w scěnju Lukaša: „Bóh njeje Bóh mortwych, ale žiwych, dokelž w nim su wšitcy žiwi!“ To rěka, zo Jězus z tym liči, zo su mortwi w Bohu žiwi. To je wažna křesćanska wěrnosć. Přeni křesćenjo nadržajachu so, hnydom po smjerći „poła Chrystusa być“ (List Filipiskim 1,23). Smjerć njemóže jich džělic wot božeje lubosće (Rom 8,38). Tež wot Lukaša nam zawostajene słowo Jězusa na křižu: „Dženska budžeš ze mnu w paradizu“ pokazuje na zhromadnosć z Bohom hnydom po smjerći.

Po Janowym scěnju ma wěrjacy hižo tu na zemi wěčne žiwjenje, kotrež tež smjerć wjace wuhasnyć njemóže: „Štož do mnje wěri, budže žiwy, tež hdyž by wumrěł“ (Jan 11,25).

Bóh je čłowjeka stworił, dokelž je chcył měc z čłowjekami zhromadnosć. Čłowjek je potajkim dialogowy partner Boži. Bóh k njemu rěči a čłowjek dyrbi wotmołwić. Tutón počah k čłowjekej Bóh njezniči, njebjere swoje słowo wróćo! Tak smy w žiwjenju a w smjerći na Bohu pokazani, z nim zwjazani, njemóžemy jemu wučeknyć. Dokelž je tak počah čłowjeka k Bohu njezničomny, je tež čłowjeska wosoba njezničomna!

Swjate pismo je potajkim za nas wulki tróšt, hdyž spominamy na swojich mortwych a hdyž myslimy na swoju smjerć.

Něšto je po słowach biblije cyle jasne: Čłowjeske žiwjenje so w smjerći njezniči, njepadnje do ničeho, ale mortwi su schowani w Božimaj lubowacymaj rukomaj. Čłowjeske žiwjenje so w smjerći přetwori.

Možemy to wšo tež hišće jinak prajić: My myslimy stajnje w zwisku z rumom a časom. Prašamy so: Dokal du mortwi? Što budže po smjerći? Pola Boha pak njeje ani ruma ani časa. Bóh je wěčný! Wěčnosť pak njeje bjezkónčnje dołhi čas čakanja, ale hinaši čas, boži čas. Boži čas pak je stajnje přítomnosť. Tak potajkim padnjetej smjerć a zrowastanjenje hromadže!

Na kóncu wšěch rozmyslowanjow stej Jězusowe słowo: „Štož do mnje wěri, tón budže žiwy, tež hdyž by wumrěł!“ To je slubjenje, přilubjenje našeho Knjeza. Jemu dowěrjamy, w nim smy schowani, zachowani do wšeje wěčnosće! Cyril Pjeh

Schadžowanje wuběrka wosadneho dnja

Pjatk, 4. septembra, zeńdžechu šo člonjo wuběrka na Michałskej farje w Budyšinje. Dwaj člonaj běštaj zamółwjenaj, ale běštaj k najwažnišemu dypkej so pisomnje wuprajiloj – dobre wašnje sobudžěła, hdyž njemóžeš sam přińć!

W přnim dypku porěčachmy wo přitohach za wosadny džen w Ptače-

cach a Lejnje, kotryž je džensa, jako to pisam, 27. septembra, byl — rozprawu wézo wo nim hišće nimam.

W druhim dypku rěčachmy jara dołho a dokładnje wo Serbskim cyrk-winskim zakonju. Wón je so jako jedyn z přních zakonjow w nowym wudaću hamtskeho łopjena w januaru lěta 1949 wozjewił. Smy wšitke postajenja jedne po druhim přešli a so dojednali na přeměnenja, kotraž su džensa trěbne. Dže tam na přikład wo to, kotra wosada ma jako serbska plaćić a wosebje wo to, kak maja so serbske cyrkwinske zajimy we wosadze a w krajnej cyrkwi přez wosadny zwjazk zastupować. Naša krajna cyrkej je dže tak natwarjena, zo nimaja duchowni sami postajeć, što so stawa, ale synody maja wažne słowo sobu rěć. Tak dyrbi to tež w našich serbskich wosadach być!

W třechim dypku zaběrachmy so runje tak dokładnje z wustawkami tutoho Serbskeho ewangelskeho wosadneho zwjazka. Wón drje so jenož jónu wob lěto schadžuje — wuběrk schadžuje so husćišo —, ale wón je tuto „demokratiske“ zastupnistwo wosadnych za serbske wosadne prašenja.

Stwórti dypk běchu „financy“. Bjez pjenjez njemóže tež wosada wěriwych być, ale wone maja so woť wosadnych kontrolować — to je derje tak!

Naše wuradžowanja běchu płodne a wunošne za naše serbske ewangelske wosadne žiwjenje. Za dweju sobustawow wuběrka — z Drježdžan a z Riesy — bě to jara dołha nóc, dokelž měješe čah dvě hodžiny zapozdženja!
C. Pjech

To je kapala k česći Gustafa Adolfa, natwarjena blisko Lützena na městnje, hdžež je wón 1632 padnył.

Naše nowiny a časopisy před 100 lěta

Kanonowy kral Krupp w Essenje je lěta dołho, hdyž wšo w swojim porjedže džěše, na 23 500 džěłačerjow w džěle měl. W nowšim času pak je so pola njeho tak wjele kanonow skazalo, zo dyrbješe wón 8 000 džělačerjow znowa sebi přistajić. Tak pola njeho nětko stajnje 30 000—35 000 mužů džěla.

Serbske Nowiny, 12. 11. 1881 (str. 415)

Hans Depla a Mots Tunka

Hans Depla: Hdyž je kermuša, mje z džětom na pokoj wostaj!

Mots Tunka: Njebaj tola tak džiwnje, kermušu wšudže kemši chodža a woť džěla wotpočuja.

Hans Depla: Druhđe drje, ale w Mužnikcach nic. Tam dyrbja pola jednoho gospodarja kermušu rano młóćić, zo jenož tak cypy wotlětuja.

Mots Tunka: Tón mužik drje je prawje skupy a swojim ludžom nic kуска wodychnjenja njepopřeje?

Hans Depla: Ně wšak, ty jeho dobre wotpohlady njeznaješ. Wón praji, zo je chcył swojim ludžom jenož tróšku žoldk roztrásć, zo bychu jim pozdžišo tykancy lěpje slodželi.

Mots Tunka: Njedaj sebi tola narěć. K tomu njeběše młóćenje trjeba, wšak jim hewak přeco pródny žoldk hač do koleń dele wisa.

Serbske Nowiny, 12. 11. 1881 (str. 415)

Zwuki zwonow — znamjo zhromadnosće

So chutnje wo to prócować a so modlić wo zasozjednoćenje we wěrje je wulki nadawk wšěch nas křescanow. Mnoho so bohudžak hižo na tutym polu čini — mnohim wézo je to hišće přemało. Zo pak so na našim njewobeřidžomnym nadawku ničo nječini, to njetrjěchi! Chcu to spytać pokazać na wažnymaj podawkomaj z tutoho lěta:

Něšto cyle nowe a po wšem křescanskim swěće witane a hodnoćene bu wopyt bamža Jana Pawoła II. w ZRN. Na jeho wosobinske přeće zetka so bamž mjez druhim tež z ewangelskimi wěrybratrami a dostojnikami, hdžež so wón z nimi rozmołwješe, wuradžowaše a z nimi modleše. To bě zawěsće w běhu 400lětneho džělenja tak wažny podawk, zo wón zańdže do stawiznow křescanskeje cyrkwy!

Jako druhi přikład chcu hišće raz narěznýc naš nabožno-narodny naložk jutrowneho jěchanja. Běchmy swědca a smy wo tym tež čitali, zo běchu we wšěch wosadach lětsa po ličbje koni procesiony sylniše, štož wšěch zwjeseli. Tute sylne křižerske jěchanja pak su jeniče móžne, dokelž sej naši młodostni a mužojo konje pola ewangelskich wěrybratrow wupožčuja. Před lětdžesatkami tajke něšto docyła hišće móžne njebě.

Kotry katolski muž by sej tehdy zwěrił hić do ewangelskeje wsy po konja? A mnohi ewangelski ratar njeměješe ani zajim, požčić swojeho

konja za katolski křižerski procesion. A što dožiwimy džensa? W Radworskim procesionje njesetaj na čole procesiona chorhoj katolski Serb z Radworja a ewangelski Serb z Rakojd a spěwataj zhromadnje ze serbskich „křižerskich“. Kak nahladne to zblizenje!

Tež wěriwy lud mjez sobu so zblizuje z wulkej tolerancu. Za zamołwitych dostojnikow w ordinariatach a konsistorijach drje budže puć zblizenja a zjednoćenja chwilu hišće česći — zawěsće wo wjele česći, hač tehdyše džělenje před stami lěta.

W jednym pak smy bohudžak hišće zhromadni, potajkim so tu njejsmy docyła hišće džělili — mēnju zwonjenje na wězach našich cyrkwjow. Hišće ženje njeslyšachmy, zo by što prajil: „Tam zwonja katolske a druhđe ewangelske zwoony.“ Wone wšudže jenak zwonja k Božim službam, wěrowanjam a pohrjebam!

Pola nas w Radworju to potom rěka, zo su džensa slyšeć Chwaćanske abo Łupjanske zwoony. Hišće nihdy njebu slyšane, zo by što prajil: „Džensa su ewangelske zwoony z Chwaćic abo Łupoje slyšeć!“ Haj, tu w Radworju smy na wosebje zajimawym blečku žiwi, hdyž slyšimy we wšelakich časach nimo Radworskich zwonow hišće zwonjenje ze šesć susodnych wosadow!

Husto su slyšeć zwoony z Chwaćic — to potom zwjetša rěka, zo je to znamjo na suchi čas — je dže tehdy wětr z ranja!

Minakałske zwoony slyšimy zwjetša nazymu, hdyž nižiny z tutoho kónca kurjajowje a zymne wjedro prudža.

Najhusćišo slyšimy zwoony z Łupoje, wone so tež po harmoniji derje do našich Radworskich zwonow hodža, tak, zo so samo druhdy prašamy, hač zwoni so to w Radworju abo Łupoji.

Tež z Njeswaćidla zwonjenje husćišo slyšimy, to sej potom husto prajimy: „Pójće chěťre poposkać, kak rjenje w Njeswaćidle zwonja!“

Druhdy, ale jara porědko pak slyšimy tež zwoony z Baćonja.

Tohorunja porědko, při přijomnym powětre z juha, zaslyšimy z chwilemi samo zwonjenje z Budyskeje Pětroweje cyrkwy. Wosebje čí, kiž maja w našim telewizijnym času hišće čas a zajim za krótke wječorne wuchodžowanje, móža w pozdnej wječornej hodžiny slyšeć tutón Budyski zwón, z kotrymž so spomina na bédnych, chorych a wosamoćenych, kaž to po naprašowanju zhonich.

Njech su nam zwuki tutych a wšěch dalšich zwonow tróšt a namołwa w našim sprawnym prócowanju wo zasozjednoćenje. Hač a kak budže to móžno, je prašenje přichoda — móžno móhlo to snadž być, hdyž sej z kóžděje strony na poľ puća napřećo přińdžemy!
J. P.

Prošu: Njezabudźće „Pomhaj Bóh“ zaptaćić! Wjeselimy so tež nad darami. Konto steji zady w małym pisnje — jara wutrobny džak!

Ron Lammert:

Štó su Serbja?

Přełožk wot fararja dr. Rudolfa (Porchow) jendźelskeho originalneho teksta prospekta Towaršnosće za spěchowanje serbskeho herbstwa w USA.

W decembru lěta 1854 dojdže jendźelski płachtak „Ben Nevis“ do přistawa Galveston. Na nim bě někak 500 připułowarjow z Lužicy. Tući připułowarjo pak njeběchu tak kaž hewak masa Němcow, Šwedow, Čechow a Polakow, kiž walachu so w 1850tych lětach do Texasa a tuni kraj a hospodarske lěpšiny pytachu.

Tuta skupina bě hinaša! Wona přinješe nowu rěč do nakromneho stata – serbsku rěč. A hišće bóle jimaše, zo njeběchu tući słowjanscy pioněrojo, kotřiž chcychu so w Lee County zasydlić, swoje pućowanje započeli dla pytanja za derjeměcom, ale wjele bóle pytachu woni nabožnu swobodu a prawo, swoju serbsku rěč rěčeć směć.

Serbja (w němskim teksće Rudolfa steji tu stajnje słowo „Wenden“ a tež w jendźelskim originalu steji „the Wends“ – přisp. red.) pochadźachu wot skupiny słowjanskich splahow, kotrež běchu zchromadnu rěč wuwili a kotrež w 10. lětstotku dźěle srjedźnej Europy wobsadźichu. W běhu 19. lětstotka běchu so přez přescěhnanje a přez asimilaciju z druhimi kulturami deciměrowali. Zwosta jenož mała krajina podłu Sprjewje, kotraž wobydlaše so wot směrnych Serbow.

Serbske zapućowanje do Texasa zbudži so dźěla přez to, zo wobsteješe Pruska na tym, zo dyrbyja Serbja (tu steji w spinkach, zo mjenowachu so tući ludźo sami „Serbja“! – přisp. red.) němsku rěč rěčeć a wužiwać, štož dźěše samo tak daloko, zo germanizowachu jich mjena!

Čišeć na serbsku mještinu rozšěri so samo na polo dźěla z tym, zo wza so Serbam prawo, kwalifikowane dźěla wukonjeć, kotrež běchu nawuknyli. Hdyž so jim scyła dźělo da, plaćeše so jim mjenje hač jich němskim dźělowym kolegam. Pruske zakony k reformje polow běchu Serbam rubili jich pódu, tak zo buchu Serbja doskónčnje wotročkojo jich pruskich knjezow.

Najbóle njeznjesliwe bě pak žadanje, zo maja so lutherscy Serbja zjednotić z ewangelsko-reformowanej cyrkwy do wot stata wjedźeneje protestantskeje cyrkwy. Serbja mjenjachu, zo tuto předewzaće jich luthersku wěru wuprózdni a prjedy hač so klonjachu wobzamknjenju wyšnosće, planowachu, do „Noweho swěta“ wpućować.

Serbja organizowachu pućowanje pod wjednistwom jich fararja, wysokostojneho knjeza Jana Kiliana. Wón bě wučomc a profilowany spisowacel, kotryž přełožowaše mnohe knihy z němčiny do serbsčiny, kaž na příklad Lutherowy Wulki katechizim a Augsburgske wuznaće. Wón pisaše tež serbske modlerske, předowanja a traktaty, tež chorale a basnje.

Lěta pozdžišo bě dostojny knjez Kilian za to znaty, zo móžeše na samsnej njedźeli samsne předowanje serbsce, němce a jendźelsce dźeržeć.

Wolter w Rakecach

Kilian, absolwent Lipsčanskeje university, bě skutka polny wjednik a tohodla tón wuzwoleny, Mójzas tuhoto wupućowanja 19. lětstotka!

25. měrca lěta 1854 bě so w Dubohu (Dauba) w Pruskej založila nowa wosada, kiž bu rōžkowny kamjeń wulkeho serbskeho wupućowanja. Farar Kilian bu za pastyrja powołany.

Přerady wuzwoili sej skupina Texas za zaměr zahorjacych rozprawow dla, kiž běchu wšelake serbske swójby podali, kiž běchu so hižo doprědka w srjedźnym Texasu zasydli. Druhe mjenše skupiny Serbow wupućowachu w tutym času tež do Awstralije, zo bychu tam namakali nowu domiznu.

Hačrunjež wědźachu, zo budže to jara ćežko, zo mnozy hižo po puću wumru, wopući 588 Serbow w přenim tydzenju septembra lěta 1854 swoje domy a mnohich lubowanych čłowjekow a dźěše do Texasa.

Skupina pućowaše do Liverpoola w Jendźelskej, hdžež stupichu na třišćežorowy płachtak „Ben Nevis“.

Bōrze běchu wosrjedź přenjeje katastrofy, jako trjechi jich strožel cholera-epidemie, 15 ludźi zemře, prjedy hač docpěchu ze swojej lōdžu Irlandsku. W Queenstown (Irlandska) přiřdže lōž za tři njedźel do kwaranteny a, hačrunjež so wšo wukadži, wumrě dalšich 22 ludźi w tutym času na cholera.

(pokročowanje w přich. čisle!)

Pomhaj Bōh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadza jonkrōc za mēšac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Htowny zamołwity redaktor: Farar Cyril Pjech, 84 Riesa 11, Windmühlenstraße 17, tel. 72 83. Ekspedycja: Farar G. Lazar, 8601 Bukcey (Hochkirch, Kirchweg 3). Přinoški a dary na konto Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen Sp. Bautzen 4962-30-110! – Ludowe nakładnistwo Domowina Budyšin. – Index-Nummer 3921 – Čišeć: Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1725)

POWĚŠĆE

Njeswaćidlo: Po 14lětněj službje jako kantoraj-katechetaj w našej wosadze staj so mandželskaj Dietmar a Helga Fehr ze swojej swójbu do Polčnicy přesydlili.

Naša wosada ma so jimaj wjele džakować, wosebje za wobšěrne skutkowanje na polu cyrkwinskeje hudźby. Přez zarjadowanje wjetšich cyrkwinskih koncertow z pomocu cuzych nadarjenych wumělcow staj sebi připōznaće tež zwonka našeje wosady zdobyli! Jara smy sebi tež wažili, zo staj na serbskich kemšach přeco liturgiju w serbskej rěči spěwaloj. Jako zwonkowny wuraz džaka přepoda so jimaj na rozhožnowanskej swjatočnosći, Božej službje, njedźelu, 23. awgusta, nimo nahladneho dara cyleje wosady tež serbska tačel našeho krasneho oratorija „Nalěčo“ jako dopomnjenka na Serbow.

Přejemy woběmaj w nowej wosadze spomožne skutkowanje k božej česći!

Jako jeju naslědnicu smy mjeztym móhli do Njeswaćidla přiwitać knjeni Zimmermannowu, kiž z tym swoje přenje městno po wukublanju na cyrkwinskej hudźbnej šuli nastupi. Njeh je tež jeje próca a dźělo ze žohnowanjom za našu wosadu! Jeje mandželski dźěla jako twarc pišćelow w něhdyšej firmje Eule w Budyšinje.

P. G.

SERBSKE BOŽE SLUŽBY

nowember 1981

1. 11. – 20. njedźela po Swjatej trojicy

Hrodzišćo: 8.30 hodź. kemše (G. Lazar)

Budestecy: 14.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (Bětnar)

8. 11. – 21. njedźela po Swjatej trojicy

Huska: 10.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazar)

15. 11. – Předposlednja njedźela cyrkwinskeho lěta

Poršicy: 8.30 hodź. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)

Budyšink: 10.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)

18. 11. – Pokutny džen

Hodžij: 9.00 hodź. kemše (Wirth)

22. 11. – Spominanje na zemřelých

Bart: 8.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazar)

Njeswaćidlo: 14.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)

29. 11. – 1. adwent

Hrodzišćo: 8.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazar)

Bukcey: 14.30 hodź. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazar)